

Megjelenik a Társalkodóval minden héten kétszer: t. i. vasárnap és csütörtökön. Előzetes helyben a szerktől a kiadó tulajdonosnál uri utca 433dik sz. alatti Trattner-Károlyi ház első emeletén, egyebütt pedig minden királyi posta-hivatalnál. Az ausztriai birodalomba vagy külföldi tartományokba kívántató példányok iránt csupán a bécsi cs. főpostahivatal utján történhetik a megrendelés. Az Ertesítőben mindenféle hirdetés főlvetetik 's pontosan közöltek.

FOGLALAT. Magyar- és Erdélyország (előléptetések; Párszó hitelük tárgyában; Országgy. közlemény: 118d. frdi ülésb. a' haza-jövléti költségek leteremtése ügyében mondott jeles beszéde egy gr; 120d. orsz. rdi ülésb. a' megy. kihágás-ügyben előterjesztett nézetek; a' k. személynöknek; 173d. ker. ülésb. az orsz. választ. tagok névsora felolvasatván a' szintezzen napi 122d. rdi orsz. ülésb. a' haza-jövléti választmány névsora; a' m. kicsapongást illető munkálataban a' 25 stól a' 39kg haladtak némi módosításokkal; 122 és 2d. frdi ülésb. a' városrendezési ügyben a' polg. qualificatio tetemes változást szenvedett; 123d. orsz. rdi ülésb. a' megy. kihágások iránti tanácskozás folytatása; 124 frdi ülésb. az országház-építési választmány tagjai a' frdk részről 's a' városrendezési tárgy. folyt. a' 89 §d) pontjaig 124d. rdi orsz. ülés a' kihágás-ügyi munkálatab. a' 47 §ig haladt; postamegyei közgyűlés folytatása 's vége; budapesti napló; józsefnapi vásár minősége; irodalmi újdonságok; színházi krónika; nyilatkozat az Ungar gyarúsítására 's nyílt levél az izraelita pesti orvos-növendékek föl zafolatul 's igazolásul; Somogy m. közgyűlés.)

Spanyolország (Alicante a' kormány hatalmában; Bonet elülték vagy agyon lötték; új összeesküvés terv, filippini szigetek sat.)

Franciaország (Pecsétőri válasz a' püspökök feliratára; a' párisi erősitvények elleni kérelmek mellőztek)

Anglia (vélemény a' spanyol királytól férjválasztásával a' fiatal Olaszország mozgalma)

Oroszország (a' zsidók elleni szigor enyhül; a' moszka politika a' bécshez látszik hajolni némely közügyekre nézve; a' czár és ezárné nyáron esch-teplizi (fürdőbe szándékoznak, 's onnan Bécsbe is meglátogatni a' porosz és bajor királyokkal együtt)

Értesítő.

Magyarország és Erdély

A' nm. m. k. Kincstár a' budaörsi megürült kasznárságra Funk Eduard ó-budai igazgatósági irnokot nevezé ki. Kovácsy Ferenc pesti hermineczadi áruvizsgáló f. évi febr. 22kén, Reischl Ferenc lyuttai kam. erd. d. mester febr. 21kén meghaláloztak.

Párszó hitelünk tárgyában.

Azt mondják, hogy hol sok az orvos, ott legnagyobb halom, 's hol gyakran üritnek őszinte barátságért habzó serleget, ott leginkább hijányzik az! Így vagyunk éppen hitel dolgában is. Mennyit beszélnek műértők 's avatlanok e' tárgyban? Mint kimutatják a' redves fészket, hol a' nemzeti jóllét életerén rágódó féreg — a' hitelhijány oka — tanyázik 's mégis a' kölcsön-szerzés napról napra nehezebb munka, a' kamatláb pedig perczenkint magasbul! Ezen körülménytugyan sokan szeretnék a' váltótörvényekre mázolni, mikkél még mindig nehezen barátkozunk meg; mert sújtásos nemzetiségünk előtt nem igen bókolkak 's a' permázt alkotó szertartások fekete legiója, ezen csüresavarást előmozdító tartaléksereg, ugy oszlik előltük mind kőd napfény elől. Igaz ugyan, mikké a' pénzeszámitás bizonyítása nem kívántatván, ezen körülmény nem egy kincsovár lelket tántorit 's tántoritott arra, hogy követelését egy zerussal (o) megtoldja 'stb. de én olly esetet is tudok, mikké egyszerű kötelezvényen 's nem váltónál fogvást iratott magának az erényes és jólelkü izraelita 400 pft. kölcsön fejében egypárhónapra 860at: mondom nyolczszázhatvan pftot., 's mi czifrább, mivel az adós csak aláírta 's így tanuk is kellettek, a' szerkezet szerint szóbeli perrel megvehető kötelezvényt törvényes bizonyosság is megerősíté; smi még szomorubb dolog: az adós elis marasztaltatott.

Ezen valósággal megtörtént esetet, némely nagy zsidóbarát nem kis szívfájdalmára (mi azonban keresztényen is megtörténik) azért említem itt meg, mikké kitessék, hogy váltótörvények nélkül is sikeresen uzsoráskodhatni; 's azért mivel a' gyermek kezét megvágta, vagy újat gyertyánál megégette, csak a' Mátyás-előtti divatos evésmodot ne támaszszuk fel, se a' világtól ne irtózzunk; hisz maga 's más is tanul a' példán. Megvan a' váltótörvények haszna, mind a' mellett, hogy mint minden institutio a' világon, nem zár el a' visszaélés elől minden utat, mit furfangos ész fel nem kutatna. Rövidség az eljárásban, gyorsaság a' végrehajtásban ezen kellékek azok, mikké váltótörvényeket ajánlatosakká tessék 's mikben általok a' hitelre vezető ösvény egyik széle megtörtetett. Igenis! a' hitelre vezető ösvénynek csak egyik széle! Mert mit ér rövid eljárás és gyors végrehajtás még magában, ha nincs érték! És itt azon ellentétés öltik elő, mire felelés tárgya tulajdonkép csekély soraimnak, t. i. kinek nincs értéke, vagy ki nem tud elegendő biztosítást mutatni, annak ne kölcsönözniünk. Ez tökéletesen igaz; de bátor vagyok kérdezni: mikké birtokosaink állását — kivevén néhány k. tudomás szerinti szerencsés és ismét néhány szerencsétlen csa-

ládót — általjában véve ki tudhatjuk é csak puhatolni is, midőn pedig nem puhatolásról 's hozzávetésről van szó, hanem abban fekszik a' dolog veleje, hogy minden csavarás nélküli világosságban tünjék az elő? A' felelet nemesi jószáginkra nézve csak tagadó lehet; mert mostani helyzetünkben nem bírnak olly tükörrel, mellyben magunkat 's másokat is tetőtől talpig, kivül 's belül megláthassuk 's megláttathassuk, ezen tükör pedig a' telekkönyv!

Boldogok kik hisznek, mond az irás; boldogok, kik birtokban vannak, mondják törvényink 's tökéletesen igaz. Hány birtokos család van Magyarországon, melly vagyonaéhoz joggalappal 's czimmel nem bír, de azért, birtokban van, és ismét hány birtokos család érzi 's tudja jogai semmisségét v. érvénytelenségét, de azért birtokol 's ki tudja: mikor 's honnan támadatnak meg. Ezen körülmények tehát, 's általjában mostani egész örököségi rendszerünk olly akadályok, mik legyőzhetlenekül állnak a' hitelre vezető ösvény másik szélén.

Miután tehát telekkönyvünk nincs, de mostani körülményink közt tökéletesen még csak távolrul is közelíthető nem lehet: e' zavarban nincs más iránytű, mint szükség esetében összeiratás és becsü *). Azonban éppen ezen különben igen nagy pontosságot igénylő fontos műtét az, mellyről, mint a' nap alatt igen sok dologról, elmondhatni a' „difficile est satyram non scribere“ latin példabeszédet.

'S ha már most valaki éppen olly tapasztalatlan, v. pietással annyira teljes, mikké minden összeiratást főleg pedig becsüt, azért mert hivatalos 's hiteles, kétségtelvénynek tart 's hisz, az borzasztón esalatkozhatik; mert a' szerint, mint az összeírók vagy becsüök igényei fölebb v. alább hangulatvák, busás napi v. tisztelet-díj, jó ebéd v. reggeli, bizony higyük el, néha olly magas lábra szökentek a' becsü **) hogy magasbra bármelnyik adakozó's erényes izraelita pénzvargása sem a' kamatot. Azt vetheti itt ellen: mikké polgári javaknál, mikre nézve telekkönyvek vannak, illy visszaéléseket csakugyan még sem követheti el. Sőt inkább! itt is napi renden vannak ám illyes kezelése; mert a' telekkönyvbe (Grundbuch) csak a' vétel-nem pedig becsüár iratik, 's a' vételi ár idő, körülmények szerint felszökik v. alázál, 's így a' becsületést valóban szükségessé teszi; ez aztán még egyszer becsü, melly gyakran három, négy annyira rug, mint a' valóságos érték; 's így látnivaló, mikké igen messze jár az ollyantól, millyet p. o. a' takerékpénztár vagy polit. alapítványi kölcsönök részire valódi lelküiméret szerint tétetnek! Itt ujra mondhatni: mikké a' dolog így levén, nem kell az egész becsár erejeig kölcsönadni vagy nézze meg kiki, mire ad pénzt. Ez utóbbi sokszor 's többnyire természet szerint lehetetlen 's ekkor csak kell valami sinormértéket fölvenni, mi adhat pedig illyet, hanemha a' becsü; 's mégis sokszor megesik, hogy ki a' becsár feleig vagy harmadáig kölcsönöz is, elveszti pénze egy részét.

Azonban, ha a' hitelezőt ovatossága, a' hiteles összeiratást ajánló nagy pecsétek daczára is, megmenti a' veszélytől, a' hamis műtét, elvilleg, nem szünik meg büntetett lenni, 's azon körülmény, miszerint hivatalos tekintélyével élt a' hűtlen összeíró 's becsü vissza, csak

*) Szándékosan mellőzöm itt a' több szükséges eljárás megemlítését, mint p. o. a' t. hatóságok bizonyítványai előmutatását arról: vannak e' perek folyamatban a' kérdésem javak ellen; 's a' betáblázási kivonatot; mert ennél már a' jóakarát nem engedhet a' képzeletnek olly szabad tért, 's mivel nem sok akadhat mint akadt ollyan főjegy, ki azért deklett félmagányos előadására a' nélkül hogy a' jegyzőkönyvbe csak távolrul is pillantott volna — ké-z bizonyítványt adatni megjejevel arról: mikké az említett fél ellen betáblázva semmi sincs, holott pedig volt! Ezt ugyan emberi gyarlóságunk keresztelték authentic; etiam bene! hisz stat pro ratione voluntas 's az emberi gyarlóság ugyis széles köpönyeg; de olly széles, hogy redőji közt még a' bűn is megfer.

**) Egy főfő megyei birtokos — kicsoda? nem mondhatni meg! — pénzt kölcsön veendő, javait más járásbeli 's hozzá rokon szolgabíróval iratá össze. Miért? könnyű kitalálni. Azon körülmény, hogy pénzt egy közpénztárból kapott 's azóta jószága egy részét eladogató, nem tartozik ránk, mint az sem, hogy az eredeti összeírás az illető megyei levéltárban nem található.

nagyobbítja azt! 's ámbár az illető kölcsönadót sárba nem rántotta is: de más jó lelkü pénzkeresőnek — ki pontos és hű összeírást tétetett — kárt okoz: a' mennyiben ez, az összeírások általános rossz hitele miatt nem kap annyit, mennyire szüksége van 's mennyit neki vesztély nélkül kölcsönözhetni, vagy azon kedvetlen helyzetre kényszeríti, hogy ő is tulzott összeírást 's becsületést eszközöljön! Itt ugyan a' gyakorlati étellel ismételten könnyen azt mondhatná: hogy keressük kárunkat azon, ki az okozat oka 's így a' rosszlelkü becsüön! De hisz a' magának maga általi bíróválasztás — értem a' megyei hivatalokat — különben szép elve gyakorlatilag sokszor torzképe lön már az igazságszolgáltatásnak 's ki tisztviselő ellen panaszodik, száz eset közül kilenczvenkilenczszor kész legyen actióra, mert sok polgári testület azon másnak sokszor szemére lobbantott hibás elvvel tart, miszerint tagjait büntetni az egésznek tekintélycsorbítása nélkül nem lehet! Azt mondá egyszer egy zsidó: hogy jobb szeret iznyi hatalmat, mint karnyi igazságot! 's ugy látszik, hogy életbölcseége helyén volt. Mellőzöm itt törvénykezésünk czélszerűtlenségét, mint azt is, mikké gyakran bíró sem akad, v. csak huzamosb idő mulva p. o. 1—2 év alatt, és sok kedvetlenkedés után, midőn pedig gyakran időrovidségben volna nyereség — ki aláírta a' keresetlevelet — mire három előkelő megyében tudok esetet, mert a' megperlendő vagy nagy restaurator, vagy nagy befolyással bír 's fél a' gyarló ember, hogy vagy kicseppen v. nem jelöltetik ki; arról is hallgatók, mikké a' végrehajtás egy kis ellenállási perben, olly megynél is, hol a' tárgyak minden gyűlésen elvégzeteknek trombitáltatnak 's hol t. széki scontrónak egy pár év óta hire sincsen, két évig is elmarad 's még csak bejelentve (insinuálva) sincs, mert tisztü ügyész ur itt ott mulatoz, elnök alispán ur pedig jó barátja az elmarasztaltnak, figyelmet sem érdemelvén e' philanthropicus megyében azon párányi körülmény, hogy a' világtalan fölperes minden-napi szükséggel küzd, ezeket mondom mellőzve, azon jó reményben teszem le tollamat, hogy a' jelen országgyűlés, melly annyit akar, a' telekkönyvről sem fog annak idejében elfelejtkezni. *)

Országgyűlési közlemény.

A' 118d. földi ülés továbbá figyelmeztetékek egy báró 's főispán által, mikké ki van már most mondva a' nagy szó, hogy a' nemesség fizetni fog, pedig állandóul, mert valamint a' szükség soha ki nem fogyand, ugy a' fizetésnek sem jutandunk végpontjára. Innen visszalépés többé nem lehet, de méltó is, hogy kivétel nélkül járuljon mindenki a' közterhekhez; a' mellett azonban fő figyelem fordítassék a' terhek igazságos felosztására 's a' begyüendő mennyiségnek tiszta és célirányos kezeltetésére. Mindenek előtt pedig módokat kell nyújtani a' fizethetésre, sakkor ha ezek nyujtvák, teljes eredményre számíthatni; képességet kell előbb teremteni az adózásra, hogy az eszmének jövedője legyen. E' módok kikeresése által nincsenek megköve a' válaszmány kezei, sőt az intézkedés népszerűvé válandik. Most sem hajlam, sem képesség a' fizetésre. Ez okoskodás ellen egy m. gr. ismét fő eszméjét állítá következőkben.

„Nem akar annak fejtegetésébe bocsátkozni, mi következményei lesznek a' t. KK. által javasolt válaszmánynak; csak azt mondja: pénz kell e' hazának, pénz és pénz! Hogy e' pénz előteremtésére orsz. válaszmány küldessék ki, ebben megnyugszik; de itt arról van kérdés: kell e' utasítást adni a' kiküldendő országos válaszmánynak, vagy sem? Szóló gr. azt hiszi, ez nem-

*) Az országgyűlési költségek kivétele körüli önkényeskedés jut itt eszembe! mellynek kivételei kulcsa némely megyékben a' személyes érdek, gyűlölség v. pártkedvezkedés! Haraguszunk itt valakire? azt 's ennek pártbíveit ugyan megrójják — no hisz ez is egy kis ártatlan módja a' pártnevelésnek a' józan ész világában — míg édes magukkal igen gyöngéden bánnak 's a' rájuk eső csekélységet is egy némelyik főkolompós csak évek multán tudja befizetni; pedig adózás embere! A' telekkönyv talán efféle önkényeskedésnek is nyakát szegné. Illyes azonban, örömet hiszem, nem sok megyében történik; de ha egy kettőben történik is hiba, annál nagyobb, ha egy nevezett liberalis megyében van erre példa. No de csak a' külmáz legyen meg.

csak nem szükséges, sőt káros volna; azon választmánynak ugyanis kötelessége leendő, lehető legrövidebb formában 's lehető legrövidebb idő alatt adni véleményt; mert Magyarország pillanatai drágák; 's ha későn jőne véleménye, bármilyen jó volna is az, hatását tévesztene; szóló gr. kívánsága tehát: hogy az orsz. választmány lehető legrövidebb időben mozoghatson 's ne pontosítsa össze valamely kedvező-eszmére erejét. Ha practice vétetik a'dolog: ezen üzenet a' m. főrendi tábla egyik tagja előtt egyet, másik előtt mászt rejt; szóló pedig abban egyebet általánosságnál nem lát; a' választmány is e' szerint azt fogja mondani: „im az eddigi kutforrások gyöngék, azoktól sokat kívánni nem lehet, tehát azokát pótolni kell.“ Miután már a' commercialékban ki van a' hypothekai bank dolgozva, majd előző az maga idejében; 's most azért nem kellene arról szólni. És ha figyelmeztetni fog az orsz. választmány e' kérdésre: mi lesz a' következtetés? vagy nem hajol e' figyelmeztetésre, és akkor ott van az országgyűlés, hol most áll; vagy hajol, és akkor bajba keveri magát. Hogy 35 megye pártolja a' bank ügyét, mint a' t.—si gróf mondá, azért is azt pártolni kell. Szóló gr. megvallja, ha a' váltótörvényekre most tekint vissza, nem sok örömet talál azokban. Mikor azon törvények hoztak, nem mert az ember azok ellen szólni; mert akkor azon t. pártolók azon indokkal éltek: ez „vox populi“, 's ki hozzájuk nem szegődött, irgalom nélkül gyanúsított. Szóló ohajtotta, hogy az ország szárazabban fogta volna föl akkor e' kérdést. Egy bécsi statusférfit azt mondá: „nem sok lesz a' váltótörvényből, ha bankkal össze nem köttetik: de szóló tud sok statusférfit, ki azt mondja 'sitt önmaga is akárki előtt rigorosumot mer tenni azon állításából: hogy, ha a' v.—törvény bankkal összekötötték is, de egyéb nem történik e' részben, hitel még sem lesz. A' váltótörvények meghozatalára a' vox populi kényszerítése keserű gyümölcsöt terem; és itt jó lesz figyelmeztetni ama magyar példabeszédre: „ha más tapasztalásán nem akarsz tanulni, tanulj magad kárán.“ Gyöngye indoknak tartja szóló gr. a' bankot csak azért, mert azt 35 megye kívánja pártolni; mert szóló bátran mondhatja: „nincs e' teremben is 5, 10 percent, ki a' bankot értené, még is a' 35 megyében mi sok ember voksol reá; pedig azt sem tudja, mi a' mennők az a' bank? Választmányt kell nevezni, és e' választmány, mellynek bölcs tapintatától várja szóló a' haza boldogságát, ne engedje magát lenge népszerűség-vadászástól vox populi által vezetett, sőt inkább e' választmány munkálata adjon irányt a' közvéleménynek. Mi a' bank megemlítését illeti: szóló bizonyos benne, hogy az orsz. választmány lehető legnagyobb szemügyre fogja venni e' dolgot. Mert okszerű kibocsátott pénz csodákat terem; de ovatosság 's kellő kiszámítás nélkül kibocsátott pénz nyomorba süllyeszti a' nemzeteket; olyan az a' pénz, mint a' puskapor, melly itt sziklákat repeszt, míg másfelől veszélyt hoz, olyan, mint a' tűz és víz, mellyek haszna míg egy felől áldás az emberi életre, másfelől az azokból kibontakozott rendetlen elem lehető legnagyobb átok e' földön. Nekünk magyaroknak illy veszedelmes experimentumokat tenni nem szabad. Egy ember kérdé szóló grófot a' napokban ime szavakkal: „ha vajjon gondolja é, hogy az adót Magyarországon békés uton keresztül lehessen vinni? mit más országokban csak vas eszközött.“ Szóló azt mondá, meglehet, ha az emberi perfectibilitásban bizunk, ha tudjuk, hogy a' sajtó által, mellynek mi tán egész áldását sok okból nem élvezzük, 's tán nem is vagyunk élvezni képesek, azonban mégis Angol-, Francz-, Németország eszmecseréit olvashatjuk, hogy a' sajtó által kibontakozott emberi ész a' lehető legrosszabb állapotból a' legjobbba ingadozás nélkül fog átmehetni; vagy ha ezt nem remélhetjük, a' remény keblemben, mond a' szóló, mit olly régen táplálók honom fölvirágzása iránt, csökkenni fog; de azért, legyen siker, vagy nem, a' békés utoni haladást az adó iránt is megkísérteni mindenkinek kötelessége. Ha az országos választmányt a' bank iránt már csakugyan figyelmeztetni kell; ám legyen, szóló azt nem ellenzi: de figyelmeztessék azon orsz. választmány egyszersmind arra, mikép ne feledje azon eseményt sem, mellyet az angol financier Law idézett elő akkor, midőn 1716ban Franciaországot papirjával elárasztotta. E' tüneménynek igaz, akkor igen nagyon megőrültek az emberek; mert hisz, az ember szereti kerülni a' munkát és izzadságot 's ragaszkodik a' pénzhez. — Igy vajmi könnyű papir-emissioval boldoggá tenni a' világot; de hát a' következtetésekről ki számol?! Vegye figyelembe az orsz. választmány, mikép mind azon nyomornak oka, melly Franciaországot megrázkodtatá, a' rossz finansialis állapot volt. Hát Magyarországon a' fekete bankókról mit szóljon? azt mondják: „jobb idők voltak akkor; igen, olyan volt az akkori állapot, mint

a' fölhevítő ital, melly fölserkenté ugyan a' szunnyadó életerőt, de utána jő a' lankadság. Tudjuk a' devalvatio nyomorát; amaz árvák és özvegyek, ama számtalan család mellyek ennek lettek áldozati, mély csöndben aluszhatnak sirjaikban, mint árvíz által eltemettek; de föl van irva ama lángbetűk az egekben: „hogy ki illyekben mászt, kimerítő tudomány nélkül, vezetni akar, a' lehető legjobb akarattal is bizony nyomasztó vétet követ el.“ Föl kell szólni a' választmányt: mikép amaz, apákról fiura mintegy örökségül maradt bujósdi-ajtócskák, mellyeket majd le fogok irni, mint megannyi nem fizetési ürügyeket, dugja be: hogy aztán majd láthassuk, mint irtam is, mond szóló gróf, ki a' sajtó- és ki a' tény-hazaft; ki akar munkálni, izzadni, ki akar nélkülözni? Ha azt hallom, vegyük föl előbb a' kereskedést, majd ha pénzünk lesz, akkor fizetünk: ekkor hátulsó kaput szagolok; midőn azt hallom, majd fizetünk, csak a' sorompókat és vámkat szagassuk be; ekkor ismét azt mondom, hm! itt már csakugyan nem jól van! Ha valaki azt mondja: ex asse kell a' dolgot tárgyalni, erre felelősség kell; mert tudnunk kell, hova, mire fizetünk: akkor én ismét azt mondom: „na,“ ennek én megint nem hiszek. Denem akarom hosszabbítani ezen képet. Kettőben pontosítom véleményemet: 1) munka és izzadás, menjünk neki egyenesen, nem úgy mint a' rossz katona, ki mindig csak hátulról akar az ostromlott helybe jutni, hol t. i. nem lönek. 2) Nélkülözni kell tudni. Azt mondják, majd fizetünk, ha lesz. Tehát most nincs, mielő? nézzük csak a' fényűzést, és aztán nyuljunk kebleinkbe. De hát ki az a' koldus, ki az a' nyomorú Magyarországon, kiegy pohárpályinkat nélkülözni nem tudna?! mi egy krajczárba kerül. Én gyalázni nem akarok senkit; de itt Berzsenyinek ama szép szavai jutnak eszembe, mellyekkel a' paloták kéjelmeit megénekli. Mi is országgyűlés után szerte széledünk a' hazában, fölkeresünk kastélyainkat, és lesz luxus, lesz pezsgő és minden kéjelem, mit én ugyan kirekeszteni nem akarok; de mondhatom: hogy nekünk fájdalom nélkül lehet nélkülözni igen sokat. Psychologice vevén a' dolgot, ugyan, kérde: miért van ez így? azért, mert alkotvány és nemzetiség tekintetében úgy éltünk mi eddig, mint az a' horvát ember — nem Horvátországul szólók — ki ha leégett háza, koreszába megy 's leissza magát a' közmondás szerint; és desperatiojának nincs sikere. Azt mondom én: fojtsuk el keserű érzelminket akármivel, legyen az bor, pályinka, pezsgő, szerelem, vagy fényűzés: a' hazafiságnak, nemzetiségnek sikere nem lehet. Ha a' szerencse iskoláját philosophiai szemmel nézzük, mindenki kéjt szerencsét vadász, 's ennek nincs nemes iránya nálunk; mi nagyobb részint rafinirtabb bojárók, sybariták vagyunk. Ugyanannak, mit eddigi hazának tevének, misikere lett? a' fundatiók devalváltattak, egyéb áldozatok pedig olly kisszerűek, hogy azok az ember lelkét nem emelik. Pedig ha valami erszényemet egyenesen nem tölti is, de legalább lelki örömet szerez, az is szép; szerezzük meg hát mi is azt magunknak. Végre egy kis anecdotát mondanék a' m. főRRnek (halljuk!) Egykor „Árpád“ gözös fölfelé jött 's utközben Pozsony megyében Dobor-szegnél zátonyon akad; fél felé levén az idő, hideg volt, jöttek a' molnárok és mások kisegíteni bennünket, de a' hajó csak vesztegett, én már már azon tűnődtem, hogy e' gözöst a' társaság elveszti, mi akkor, mikor még csak 4 gözöse volt, valóban igen nagy veszteség lett volna, 's e' gözös minden módon megszabadíttatása szinte életkérdés volt, mert biztosítva sem volt az. Szerencsénkre éppen több hajóvontató jött, vagy 100 lovat befogtak, és a' hajó még sem mozdult, a' vontatókötelek többször elszakadoztak, a' víz mind jobban jobban apadt. Én már desperáltam, mikor egy német kormányos imigy kiált föl nagy örömben: „jetzt aber geht 's.“ Mi volt oka? a' lovak sok erőködés után csakugyan egyet mozdítottak a' hajón, melly mozdulását a' hajónak észrevevén azok, látni kellett volna, mikint igyekeztek: én pedig még akkor elgondoltam magamban: ha oktalán állapotban anyi a' tűz, érzve a' sikert, bennünk nem lenne e' magyarokban? ! Mondjuk meg egyszerűn a' választmánynak, munkálkodjék bölcs belátása szerint hiven és becsületesen, ez több minden utasításnál. E' mulatva tanító szép előadást közben közben szives éljen, végén pedig akarattal is kitért hosszasan zajgó örömtetszés koronázá. Egy báró ezen viták által Nádor ő cs. kir. fenségének születésnapját kétszeres örömnappá váltak nyilatkozatá, a' tárgyra nézve pedig megjegyze, hogy míg hazánkban a' legszegényebb osztály viheti a' status terheit, föl nem teheti, hogy a' leggazdagabb ne fizethessen. A' viszonyzatban egy szó se tétessék, mint a' hozzájárulási készség kifejezése. Illy szellemű, az áldozatokra legnemesb készséget tanúsító nyilatkozások egymást válták 's lényegben csak egy vala e' főtábla ér-

zete: inkább ma mint holnap áldozni a' közszükségek fődözésire, melly készséget egy báró 's főisp. helyettes a' nemzet szelleméből következteté, melly áldozatokra mindig kész volt. Miután vére most, hála Európa béke-lehelő politikájának, szükség nincsen, az idő kívánatit érezve, más áldozatokkal kell előállanunk. A' bankokról eltérő nézetek, valamint az egyes állításokra tett észrevételek 's ellenészrevételek nagyon élénkíték az ülés folyamát, mellynek végzését már közöltük.

120d. rdi ülésben elnök ő nm. rész. a' megyei választások 's köztanácskozások szabályozásáról szóló t. j. avaslat iránt nyilvánított általános nézeteknek hátramaradt része köv.: „Ezen három volt, mi a' monarchico-aristokratiai kormányzat természete szerint, municipiumaink árnyékoldalait tökéletesen kiegyenlíté. Mi azon kérdést illeti: mennyire állnak fen jelenleg is e' törvényes mérsékleti módok? Az első, t. i. ő fels. fő-felügyelési jogáról szólni körömhöz nem tartozik; ez megvolt, 's megvan még most is, 's ő fels. befolyását törvény értelmében gyakorolta 's gyakorolja. Voltak ugyan idők, mikor a' nemzet törvény által kérte meg e' részben királyt: „ut Sac. sua Maiestas utatur auctortate illa, quam habet 'stb. Ezt ugyan ez uttal nem látom szükségesnek; mert ő fels. ezen törv. jogát és kötelességét legfelsőbb belátása 's atyai indulata szerint bármikor használhatja. Mi a' főisp. befolyást illeti: ebben nagy változás történt, de nem a' törvény útján; mert mind azon törvény, mellyeknél fogvást a' főispánok a' régi hadakozás módja szerint, háboru idején a' megyebeli hadaknak, később törvényink értelmében minden politikai, törvénykezési, szóval közigazgatási tárgyban a' vagy fejei, és fölöljárói, most is változatlanul fenállnak: a' változás e' részben tetteg történt a' múlt század elején, a' két száz éves török- és belső háboruk után. Mint az 1723ki törvényben ki van mondva, nemzetünk megúvná a' hosszas anarchiát „longa anarchiae mala pertaesi,“ egyedül béke és nyugalom után sovárgott. 6dik Károlynak esőndes 's Mária Theresiának még esőndesb kormánya alatt nem voltak olly sokfélekép összebonyolult viszonyok, mint most; minden ember örült a' nyugalomnak; kényszeríteni kelle az embereket hivatal-elfogadásra, akkor a' főispánoknak azon politikája volt, hogy ritkán jelentek meg a' megyékben 's körülvevők magokat az akkor igen is korszerű 's célravezető culmen dignitatis gloriájával, 's ha egy két évben egyszer jelentek meg megyéikben, könnyen elintézték a' dolgot, a' mi úgy sem sok volt. József császár rendszerével minden megváltozott, 's másképp mentek a' dolgok; de ezen rendkívüli időszak alkotványos tekintetben például fel nem vehető; később is egy két esetet, egy pár évi időszakot kivéve, azon szokás folytatott, hogy a' főispánok, ámbár arra törvényesen kötelesek, sem a' megyékben nem lankak, sem azok kormányzásában mindenre kiterjedő folyvásti részt nem vesznek; ebből természetesen következik, hogy bár legokosabb ember legyen is a' főispán, de ha a' megyében ritkán jelenik meg, ha el van más hivatallal foglaltva, ha nem folytatja a' dolgot kívántató figyelemmel: koránsem gyakorolhatja azon befolyást, mellyre különben a' törvény által tökéletesen felruházva van, 's így tetteg hiányzik azon törvényes kapocs, melly a' fejedelem legfelsőbb kormányát a' megyei municipiumokkal összeköti 's a' megyék érintett árnyékoldalát mérsékli. Ez egyébiránt nem baj, 's azt a' törvény helyreállítani nemcsak nem tiltja, sőt ha a' rend 's közjó úgy hozza magával, parancsolja is. Legnagyobb változás történt az említett mérsékleti eszközök módjával: a' józanabb rész, „sanior pars“ eszméjével, melly pedig, mint mondám, nemcsak örökös törvényes szokás, de világos törvény által is volt nálunk szentesítve; 's pedig ezen törvény egy olly ember által van leginkább kiemelve (Verböczt 's Tripartitumát értem) ki a' történetek tartalma szerint a' nemességnek legnagyobb barátja volt e' olly királynak (Ulászló) törvényei közt van e' szavakban „Maioritas est sanior pars, saniorum autem partem constituunt, qui consilio et dignitate fuerint potiores“ nyilván kimondom, kinek gyenge uralkodása alatt a' nemzet jogai megszorítva nem valának, 's a' midőn egy már akkor hatalmas, a' koronára vágyó párt, a' Zápolya-nemzettség, éppen a' számosságnemesség elcsábításával kezdte célzati elérésire viszszaélni, 's melly időköt a' mondottaknál fogvást a' köznemesség jogai csonkítása gyanújáról vádolni nem lehet. Ezen törvényes szokás a' legközelebb időkig fenállott, 's a' változás fő oka többi között a' köv. is lehetett: ugyanis, egy legfelsőbb parancsolat érkezett, melly, logice véve a' dolgot, igen is helyes volt; a' régi felkiáltás-mód mellett, egy két lármás és zavaros tisztválasztás jött közbe, 's azt gondolták, jobb lesz, ha felkiáltás helyett egyes szavazatok által történik a' tisztuji-

tás; de mi lett következtetése? az, hogy észrevették: milyen nagy erő fekszik a köznemességben; ennek magának eszébe sem jutott volna ugyan kilépni azon helyzetből, hol ő olly jól volt, hol nemesi szabadságát élvezte a nélkül hogy a választások lármás zavarai a cselszövényeibe elegyült volna; de a hatalmasak, értelmes emberek részről előállottak egyszerre az ambíciók, s a nemességet, mikép huzták oda, hol most van, azt mindnyájan tudjuk; először itatás nagyban, azután huszas, azután választó gyűlésekre ingyen csoportonkénti hozatása a kismességeknek; először csak tisztújítási korteskedés az alispánra, később az alsó tisztviselőkre, követválasztásokra, az országgyűlési s más közjogi kérdésekre, mikor a szegény nemes ember azt sem tudta: miről van a szó (méltóztassanak megengedni, hogy a köznépről szólva egy magyar kimondással éljek) „tök-é vagy turós étel?” Ez volt a dolog folyama, mely mindig bővebben fejlődött s nőtt; s már most nem huszas, hanem forint, arany, föld, részben s tudja Isten mi minden adatott. A n n á l bátrabban szölok ezekről, mert annyira lelkem s meggyőződés ellen voltak, hogy soha illy alacsonyágokban sem pénz, sem más akármí, de csak felszólítással is részt soha sem vettem. Már egyes magányjogi viszonyokban is elnyomó befolyással kezdett munkálkodni a rossz s a mi először köz pártédek és nagyravágyás vétkes eszközeül szolgált, magányosak elnyomatására kezdett használatni; azon actio ellen a reactio kifejlődvén, ugyanazon nyers erőt majd önvédelemre kelle sok helyen használni; mint régen atyáink idejében: hol a gazdagabb és hatalmas, vagyona egy része feláldozásával, inscriptiókkal kötelezte le a szegényebbet, hogy védje a török ellen. S mi volt ennek sikere? lealacsonyították azon tős gyökeres derék fajtát, a köznemességet; s demoralisálták úgy, hogy ha más nem volna is, csak ezen tekintet: a dologon még is segíteni s ezen igazi magyar népfaj végső elaljasodását meggátolni szükséges lenne. Az természetes, hogy a vád nem magát a kis nemességet illeti, hanem azokat, kik azt illy alacsony módon használták; ez a dolog állapotja, és a vesztély, miről most van szó. Ezen vétkes kicsapongás, valljuk meg, épen azon 3ik helyen említett elvnek, a józan rész mérsékletének félretételéből származott. Már most a t. RR. egy munkát, egy t. javaslatot hoznak elő, mellynek ezen bajokon segíteni kellene; mert törvényt mindig a körülményekhez képest kell hozni. Arról, mi a dologhoz tartozik t. i. a közbejött viszálylések, kicsapongások zabolázása felől: ezen munka 3ik részében van szó. Az első a főispánokról értekeznek; a 2ik egy eddig a megyei életben ismérletlen intermedius hatalmat állít fel „tanácskozási” név alatt. Mi a főispánt illeti: hogy ő kiegészítő részét teszi a megyének, hogy illy felügyelés természetes egy monarchiában, hogy e nálunk különösen nélkülözhetlen kapocs a fejdelem s nép között, hogy ezt törvényink nemcsak sz. István király idejétől fogva így rendelték, hanem ennek a dolog természetére szerint egy monarchicai statusban, különösen nálunk, hol a törvény értelmében minden hatalom a fejdelemtől származik, s oda tér vissza, ez más-kép nem is lehet: azt mindenki elismérni tartozik, ki egy monarchicai status eszméjét felfogta s alkotmányos törvényinket érti. Már ha egybeveszem mind azt, mit a jelen javaslatban tisztí, követi választás s köztanácskozási rendszer tekintetében a főispánokat érdeklőleg határozni méltóztattak, úgy tapasztalom, hogy egyikét azon tényezőknél — a főispáni hivatalt értem — melly egyike volt azoknak, kik a megyei municipiumok törv. állását, virágzását föltételezték s fentartották: nagy részben meggyengítették, sőt nem hibázom ha mondom, egészen megsemmisítették; mert e munkában más jogot nem látok a főispánnak meg hagyva, mint hogy két ember kijelölhet, kik a dolog természeténél fogva igen széken megköszönik ezen kijelölést, mert az mintegy annyi, mintha ezzel épen azt mondanók, hogy ne választassanak meg, ugyanis még három más candidatus is van, egyik az előbbi tisztviselő, más kettő pedig a tanácskozási által kijelölt egyed. Ezen tanácskozási a megyének egész activ részét magában foglalja; benne vannak mindazok, kik a megyékben eddig is okozták a zavart, s pártokat képeztek; tagja ugyanis ezen testületnek minden táblalábíró, ki a megyében birtokos vagy csak ottlakos is, a főispán bírákat nevezhet, de ha a megyének nem tetszik, nem nevezhet; a megye azonban nevezhet, akár tetszik a főispánnak, akár nem; tagja tovább a tanácskozási minden olly tisztviselő, ki szolgálni tovább nem akar; 3) jönnek még ollyanok, mert a képviselet ideája sem maradt ki a munkából, kik 10—50ig az egész köznemesség által minden tisztválasztás előtt ezen tanácskozási kiegészítésére választatnak (s érintőleg legyen

mondva, az is jó kis előharcz lesz, míg a tisztválasztási nagy ütközet bekövetkezik); már hogy illy testület által candidált egyedekkel a főispánnak szegény két candidatusa nem mérkezzetik: az úgy tartom világos; pedig egyebet, mi meg volna hagyva a főispánnak, nem látok. A tisztújítást bizonyos napra tartozik kijelelni; ha meg nem jelenik, bár törvényes oka, bár beteg legyen, az actus más végzi helyette; a restauratiókor a beparancsolt candidatusok nevei kikiáltásán kívül mindenről az örszék (ismét egy új institutio) fog gondoskodni; örszék fogja fentartani a rendet, ha rendtelenség támad; örszék rendeli a polg. és katonai hatalmat, szóval a főispánnak azon két egyed candidatiói jogán kívül egyéb joga nincs; hanem ha valahol elhibázná a dolgot, sok ezer forintot fizethet, s azonkívül ingyen be is zárathatik. Ki egy tisztválasztáson újabb időkben jelen volt, annál inkább, ki a tisztválasztást vezette, (nekem hála Istennek, eddig semmi bajom nem volt, s mindig szerencsésen mentem rajta keresztül; ezt nem azért mondom, mintha elbizakodott volnék, mert az indulatok illy összege s kilövései közt a dolog jó kimeneteléről csak a jó Isten felel) bátran megvallhatja, hogy egyes ember is, ki szoros feleletit elalt van, ki lelki s testi tehetségét összeszedi, és azonkívül, mit feltenni kell, a kötelesség érzete megvan benne, s végre a dologhoz ért is: mégis nehezen tudja az illy számos személyes érdektől elragadott gyülekezeten a rendet fentartani; s azt gondolni: az örszék fogja teljesíteni! azon örszék, melly a tisztválasztást előző gyűlésen (valljuk meg az igazat) a pártok befolyása által választatik s 9 emberből állván, s egyik egy, másik más véleményben levén, a rendfentartásra néha csak egy pillanatig kedvező körülményt vagy fel sem fogja, vagy szétárgzó véleményénél fogva használatlanul engedni elmúlni? Ezt egyedül azért hoztam fel, hogy kitűnjék, milyen elégtelen pótlék javasoltatik e tekintetben is a törvényes főispáni hivatal működése helyett; de egyébiránt is mivel pótolják a t. Rendek az e részben majd megsemmisített főisp. hivatalt s az általa gyakorolt törvényes fejedelmi befolyást? Talán a már érintett tanácskozási által, melly, az eddigi zavarok minden alkotó részeit magában foglalja? Mondhatatik, hogy ebben pontosul a megye intelligentiája; de épen az intelligencia volt az, melly a zavarokat eddig is csinálta; mert tapasztalás mutatja, hogy a szegény tanulatlan nemes csak eszköz volt. Valljuk meg az igazat, ezen idegen elem, ezen elkülönített osztályzat sem a csendet fentartani, sem a főispánok eddigi befolyását kipótolni nem fogja. Ha a főisp. hivatalnak minden törvényes jogából ennyire kellene kivetkezteni s lealacsonyítani: véleményem szerint, inkább maradjon el, mint olly jogokkal ne bírjon, mellyekkel alkotmányos diszes állása szerint a közjót századokon által előmozdította. Közönségesen véve a dologot, minden intézvénynek vannak valamely lényeges részei, melly részeket ha meggyengítjük vagy elveszszük, az intézvénynek vége; ez nem javítás, hanem megsemmisítés előbb vagy utóbb; s úgy tartom, hogy a fejedelmi főfelügyelési jog, ennek különösen a főispáni törvényes s teljes befolyás általi gyakorlata, s egy józanul értett, s e nemzetben eddig is létezett s újra kifejlődő józanabb rész (pars sanior) eszméje a megyei intézvénynek épen ezen lényeges részei közé tartoznak; ezek nélkül lehetnek még egy darabig igen lármás hatalmas restauratiók és gyűlések, kisebb vagy nagyobb nemesi társaságok vagy republikáncák, vagy bárminek nevezem őket; de a mindent összetartó rend, polg. boldogság s előhaladás hiányzani fog s a megyei százados ősi intézvény fentartó s mérséklő elemeitől megfosztatva, magában összedül. Én ezen magyar ősi alkotványokat mind ebben mind másban (Isten látja lelke met, belsőmből szóló) szeretem s fentartani kívánom; mert olly alkotványtól, melly bennünket a régi háborus időkben, a legnagyobb veszedelemben századokig megörzött, melly mellett béke idejében csendesen s megelégtülve éltünk, mellynek védelme mellett szabadon szölok és élek, megválni milyen nehéz, sőt belső meggyőződésem mondja, nem is szükséges; mert nemzetünk helyzete-téséhez képest jobbal azt nem pótolhatjuk, és semmi akadályul nem szolgál, hogy a mellett a kifejlődött körülményekhez képest elő ne haladhassunk; így vagyok meggyőződve, egész valóm, ezt sugalja; hisz én s mindnyájan, kik itt vagyunk, ennek emanatiói vagyunk ennek erejénél fogva foglalunk itt helyet; de én, sem hogy ezen alkotványos épület alapját aláássuk, egyszer egy, másszor más oszlopot vegyünk ki alóla, hogy az épület ránk dőljön, a nélkül, hogy az omladék alól felemelkedhessünk, inkább változzék az egész; százszor mondom, hogy ezt szükségesnek nem tartom s hogy ez

csak eléggé meg nem gondolt, többnyire sehol nem létező theoriai tervek következtetése lehetne; s így jelen munkálatra nézve is azt javaslom, hogy a mi nem tartozik ide, mi nem is volt czélzatban, mi a kir. előadásoknak sem feladata: méltóztassanak ezen t. javaslatból kihagyni, és ottan, hol a tisztújítás vagy más gyűlések rendes meneteléről, a kihágások megbüntetéséről van szó, ott kezdjük ezen munkát. Tudom, az mondatik a főispánokról: hogy ők is okai a rendtelenségnek; s valóban emberek lévén, egyes esetek fordultak elő, mellyekben a bekövetkezett egyes helybeli rendtelenségeket nekik lehetett tulajdonítani, sőt minthogy a mondotnak szerint megyéjükben folyvást nem is laknak, azt minden oldalról gyakran nem is ismerték, természetes következtetés, hogy kormányzásuk hiányos lehetett; de mind ezen hibás tettek v. csak egyes személyektől származtak, vagy a törvény abeli rendelkezésnek, melly a főispánok a megyéjére való folyvásti felügyelést meghagyja, s mellyet életbe léptetni legkönnyebb, eredményei valóban s a főispáni institutiót, a hivatalt magát semmikép nem érdeklik; s egyébkint is, milly kevés azon eset, hol a hibát a főispánok lehet tulajdonítani azokhoz képest, mellyek oka másutt fekszik. Vegyük a lármás és zavaros tisztújításokat sorba, nem voltak-e azokban, egy két esetet kivéve, mind a két rész emberei kijelölve a főispán által? mégis megtörtént, a minnek nem kellett volna megtörténni; ha a követválasztásokat veszem, ott a kijelölésnek helye sincs; még is megtörtént, minnek nem kellett volna megtörténni, a gyűléseken többnyire jelen sincsenek, s ezek is nemde hányszor undokittatnak el vétkes kicsapongások által. Azonkívül azon főispán kötelességének sem tenne eleget, ki valakit egyedül azért candidálna, mivel a megvesztegetett többségnek úgy tetszik, s ki ezen többséget, alacsony utakon szerzette, ha azt a főispán lelke meggyőződése szerint rosznak tartja és az illy érdemtelent nem candidálja, csupán kötelességének tesz férfiasan eleget; igaz, engedni a factiónak, csak a többségre tekintve candidálni érdemest, v. pedig nem érdemest: így restaurálni könnyű egyszer; de ha azon rosz vagy élehetlen ember hivatalának nem felel meg (engedelmet kérek általánosan beszélek, itt senkit sem értek) az illy embert a végére tolni engedni gyávaság, s az illy főispán jövőre minden tekintetét méltán elvesztí. Vannak a főisp. önkény, sőt hanyagság ellen is törvényink; ha ezek nem eléggé erősek, tessék újakat hozni. Tudom mi erre a felelet: hogy a kormány védi a főispánokat; megvallom, hogy az olly kormány, melly rosz vagy hanyag embert véd, nem érti a maga érdekét s ezt egy rendes kormány sem teszi, nem teheti; de az már a mostani kor beteg eszméjé közé tartozik, hogy ki a kormánynak embere, az a nemzetnek kisebb vagy nagyobb mértékben ellensége, s hogy a kormány ellenében van a nemzettel; míg ezen szerencsétlen eszme, melly vagy elfogultságon, s néha (kivált más országokban) épen a kormányzat utáni vágyon alapul, divatból ki nem jö: addig a nemzetek normalis állapotban bajosan lesznek. Én is gondolkoztam a közdolgokról tehetőségem szerint, különösen édes hazánk viszonyait tekintve; s úgy vagyok meggyőződve: hogy ránk nézve, kiknek annyi a tennivalónk, hogy özszevetett vállakkal is alig birandjuk meg azokat, ezen divatos betegségekben osztozni, ezen közbizodalatlanságot lelkünkben táplálni nem jó; megállapodott, kifejlődött nemzeteknél, kiknél ilyenre is marad idő, meglehet: ez nem olly káros. Ismételve mondom, hogy egy, maga érdekét ismerő kormány, a törvényt nem teljesítő főispánt kényyszeríteni fogja, hogy kötelességét teljesítse s az illy egyes embert büntetni, könnyebb mint számtalanok rendtelenségét rendbe hozni. Azon törvények, mellyek a főispánok, ellen régi időkben hozattak, azon idők szüleményei voltak, midőn a hatalmas dynasták, kiknek sorából valóban nagyobb részt a főispánok, a közép és alsóbb nemességet elnyomták, midőn p. o. Ung megyében az örökös főispánságot viselt Drugeth nemzetseg praefectura által restaurált, s az özvegy Drugethné is vitte, mint fia gyámnya a főispáni tisztet; de ezen idők elmúltak, s most egy más oldalról kell rendelkezést tenni; most a hatalmaskodás nem onnan jö, honnan régen jött, mert a nagy urak zsarnoksága napi renden nincs. Ennek kövekeztében ha segíteni akarunk, segítsünk a közbejött mindennapi tapasztalásból tudott bajokon, a nemességet lealacsonyító kicsapongásokon, rendtelenségeken, ne rontsuk el a fenálló intézvényt lényeges részeiben, mellyek nélkül a megbomlott rendet helyreállítani s fentartani nem lehet; különben azon gyanuba esünk, hogy semmit nem akarunk tenni; hagyjuk meg a főispánok jogait; ne állítsunk fel olly ismérletlen intézvényt, az ugynevezett tanácskozási, melly

a' főispáni hatalmat nem pótolja és számtalan rendellen- ségnek lesz oka, különben, hogy a' szentírás szavai- val éljek, „ki szölet vet, zivatart arat.“

173dik ker. ülésben, martz. 15dikén csupán a' b. indítvány következtében határozott 's a' főrendi tábla által is elfogadott orsz. választmány tagjai névsorának fölolvastatása végett gyűltek össze a' kerületi RRek, hogy az a' mai országos ülésbe vitethessék.

122d. orsz. ülésb. a' t. KK. és RReknél mart. 15- kén benyújtá a' ker. elnökség az országjólleti eszközökre szükséges költségek beszerezhetése iránt adandó javas- lat kidolgozása végett orsz. választmány tagjaiul vá- lasztott képviselők köv. névsorát: dunáninneni kerület- ből Szentkirályi M ó r i c z Pest, Fejérvary Miklós Hont, Radvánszky Antal Zólyom és Zákó István Bács megyék követei; a' dunántulibul: Bezerédj István Tolna, Majláth György Baranya, Ghiczy Kálmán Komárom 's Kerkápo- lyi István Zala m. k.; tiszáninnenibul: Zsedényi Eduárd Szepes, Nagy Károly Gömör, Fejér Lajos Heves 's Lón- yay Menyhért Bereg m. k.; a' tiszántuliból Klauzál Gá- bor Csongrád, Beöthy Ödön Bihar, Szombathelyi Antal Békes 's Karácsonyi László Torontál m. k.; káptalanok résziről: Bezerédj Miklós veszprémi k.; a' kerületekből: Horhy Mihály fumei köv.; városok résziről: Hauszer Ernést Pozsony, Ertl János Soprony, Markovics Antal Bártfa, és Csasz István Nagybánya városok követei, kikhez az elnök által kiegészítőleg a' kir. tábla részéről Hubay József és Markovics József kir. t. ülnökök; Hor- vátország résziről Osegovich Metell; a' jelen nem levők követei közül Kunoss Endre nevezettek. A' megyei vá- lasztások szabályozása iránti t. javaslat vizsgálata foly- tattatván olv. a' 25. 's köv. szakaszok, mellyek kerü- leti megvitatását mult évi lapjaink terjedelmesen köz- lék. Köztük leghuzamosb vita fejlett ki a' megvesz- tegetések 's kicsapongási e g y e s tények büntetéséről szóló 39ik § iránt; melly a' dec. 21kei 128ik ker. ü- lésből a' crim. codex elveihez alkalmazás végett a' vá- lasztmányhoz visszautasított 's f. évjanuár folytában a' 131 — 140 ker. üléseket élénkül foglalkodtá. Mind az, mi az é r i n t e t t ker. tanácskozásokban legnagyobb részletességig a' k é t különvélemény által kifejtett, lényegében főbb okai 's következményei szerint, ma is megemlítették. Így csupán a' tanácskozási sarkeszmé- ket idézzük föl, hogy ezek nyomán a' ker. tanácskozások folyama visszatükröztessek; elnök ö nm. 's igen számos rokonvéleményü 's utasításu tag kívánsága oda terjedt hogy a' megvesztegetésen kívül, az evés-ivás végetti összegyűlések, botrányos dorbézolások 's a' csoportos, habár fegyvertelen befuvarozások büntetés alá vettesse- nek; 's hogy a' büntetések szabásiban 3 fokozat tartas- sék, m e l l y szerint legkeményebben büntetessenek a' kortesvezérek, azután a' vesztegetők 's végre a' veszte- getettek; egyszerűen minden bűncselekvénynél súlyo- sító körülményül szolgáljon az, h o g y választás vagy köztanácskozás idején 's helyén követeltet el. E' kívá- nat azonban a' kerületi tanácskozásokban most is ha- tározott ellenzésre talált azok résziről, kik a' megvesz- tegetést büntetnek elismerni 's így sujtani nem akarták; félve hogy a' magyar vendégszeretet megsemmisítetik, a' választási szabadság elfojtatik 'stb. Ezen állítások czá- folgatásával hosszúra terjedvén a' tanácskozás, a' nyil- latkozó többség végre oda hajlott, hogy a' ker. tanács- kozások folytán a' választmányi munkát szerkezeté- ben történt változtatás kevesebb czélszerű mint az ered- eti szerkezet; ennél fogva ez utóbbinak megállapítását szorgalmazta. A' kisebbségben maradástól félt rész is- mélt megújítá küzdelmeit, 's egy vezértag minden elemet mozgásba tön, hogy a' ker. szerkezet maradjon, melly, mondása szerint a' crim. codexben megállapított elvek- kel homlokegyenest ellenkezik abban, hogy a' megvesz- tegetés ismétlés esetén örökösén meg akarja fosztani a' tettest választási j o g á t ó l, holott a' crim. codexben az mondatik, hogy rablót, gyilkost stb. sem szabad meg- fosztani örökre politikai jogaitól. A' kérdéses szakasz- nak a' crim. codex tartalmával illynemű összeütközését azonban egy más főbb szónoklatu tag könnyen megszü- ngethetőnek vélte, ha azon pont ugy módosítatik, hogy ismétlés esetén „mindannyiszor elveszti választási jo- gát“ a' tettes. E' módosítási javaslatban a' választmányi munkát szerkezetét pártolók egyhangulag megegyez- tek, 's ennek elfogadása mellett elnök ö nm. a' többséget ki is mondotta. Az így kisebbségben maradtak egyike, a' határozatnak hódolni kénytelenítettvén, még azon mó- dosítást szorgalmazta a' választmányi szerkezetben, hogy mivel a' mondott 39. § végén a' kicsapongások bírósá- gaula' t. szék jelöltetik ki, ez pedig a' RRek utóbbi ha- tározatával, melly a' tegnapi ülésben is megemlítették, el- lentében áll, t. i. hogy a' bírósági kérdés eldöntése ké- sőbbre hagyassék, ennél fogva kívánta a' bíróságrul szó-

ló szavakat egészen kihagyatni. Elnök ö nm. czélsze- rűbbnek vélte, ha a' „megyei törvényszék“ helyébe a' bírósági kérdés elhatározása az „illető megyei bíróság“ kifejezés tétetnék. Voltak, kik a' szerkezet megállapítá- tása végett a' munkálatot ker. tanácskozásba kívánták visszavinni; de ezek nem találtak viszhangra, 's a' nyil- ványos többség elnök ö nm. módosítását, az ismétlés ese- téről szóló változtatással magáévá tevén, a' 39 § t. a' választmányi munkát szerint elfogadta. Határozatnak e' részben kimondatása után egy m. követ a' mondott szakasznak „bűnöstársakról“ szóló részét is kihagyatni vagy módosítani sürgeté; több ellennyilatkozat miatt azonban, 's mivel a' többség értelmében határozat már ki is mondatott a' §. megtartása mellett: czélját nem ér- heté. —

122d. és 123d. ülésb. a' m. főrnél mart. 15 's 16. tárgy a' városi munkálat második részének „a' városok községéről“ rendelkező osztályzata 88 — 91. §§. volt, E' szakaszok körüli vitatkozásokba bocsátkozás előtt az ítélmester az utolsó tanácskozásokban lényegesen megváltoztatott szerkesztést olvasta fel, melly hely- behagyatott; velejét abban pontosítjuk össze, hogy a' polg. qualificatiók e' m. táblán lényeges változást szen- vedtek. Ugyanis az 89. §. a) pontjánál egy gr. egyszer- mind főisp. helyettes pénzbeli vagyon meghatározatását kívánta, hogy kisebb városokban 400- és 600; közép városokban 1000- és 2000 pengő forint közti vagyon kívántassék meg, az e' sommak közti fluctuatiót a' vá- rosi szabályokra hagyván. Ezen kívül a' lakási 3 évek egy évre leszállítását nem ellenzé. Mint előbb a' RR. tábláján, ugy itt is ellenzésre talált ez indítvány az am- ott közölt okokból, de azon különbséggel, hogy itt a' fekvő tulajdon utáni képesség, házakat kivéve, kevesebb- ségben maradt, valamint azok indítványa is, kik e' qua- lificatiót a' polg. jogok elhatározására kívánták hagyni 's így a' pénzbeli qualificatio megmaradt. A' b) pontnál egy gróf azt kívánta, hogy az ottan megnevezett keres- kedők beczimzettek legyenek, ugy szinte hogy a' kéz- művesek könyvet vezessenek, azonkívül a' városok oszt- ályi szerint 200, 400 és 600 forintnyi keresetet mutas- sanak ki. Ez indítvány élénk ellenzésre talált, 's a' mind két oldalról felhozott okok is olly fontosak 's a' polgári élet lényegébe olly mélyen hatók valának, hogy azok körülményesb ismértetését jövőre hagyni kénytelenít- tetünk.

123dik országos ülésben, a' RRnél, mart. 16i- kán B. megye követe utasítása következtében indítvá- nyozá, hogy gróf Keglevich Miklósnak országgyűlésre meghívása, szokott módon eszközöltessék; mire el- nök ö nm. határozatul kijelenthetőnek vélte, hogy az említett egyed meghívása, e' részben a' két tábla közt főnforgó üzenetben, 's már készen álló, de a' RRRek- nél még tárgyalás alá nem került fölrírási javaslatban lesz szorgalmazandó; mivel azonban egy más megyei követ előterjeszté, hogy megyéjebeli báró Schmerzing Antal időközben az országgyűlésre meghívott, a' földi táb- lának e' kettős körülményről az ítélmester által értesíté- se határozatott. A' tegnap elfogadott 30. § t. illetőleg, egy m. követ azt hozá javaslatba: mondassék ki pótló- lag a' kérdéses §ban, hogy a' megvesztegető, mind azon kihágásra nézve, mellyek tette következtében történt- tenek, a' bünt. könyvnek „felbojtásról és bünszerzésről“ szóló rendelete szerint büntetessék. Ez indítvány el- len elnök ö nm. megjegyzé, mikép e' tárgy tegnap tel- jesen befejeztetvén, a' kimondott határozatnak újabb kérdésbevétele és módosítása sem az eddigi gyakorlat- tal sem általában a' parlam. tanácskozás rendszerével össze nem fér, 's így a' tegnapi határozatot épségben tar- tatni kívánta. Osztozott ebben a' tábla több tagja is, a' tanácskozások idejére 's eredményire veszélyesnek lát- ván, ha a' kisebbségben maradt rész más nap a' határo- zatot újabban megtámadhatja; mivel azonban az előbbi követ mellett számosan nyilatkoztak: elnök ö nm. azon megjegyzés mellett, hogy a' mondott változtatást fölös- legnek látja, mert a' bűnöstársak megfenyítését mind ő, mind mások, nem máskép mint a' bünt. törvény elvei szerint értette: a' 39. §. szerkezetének az indítványhoz alkalmazását tovább nem ellenzé. E' változtatás a' 40. § sznál számos indítványt 's módosítási javaslatot idézett elő, mellyek fölött huzamos vitatkozás folyt, mi közben visszaterengések történtek a' tegnapi előadásokra, vég- zés határra, az örszék hatóságának 's eskütszékbe be- hozatala szükségének is fejtegetésére; történt számos czáfolat és viszonzás is, ugy hogy az egész ülés e' két szakasz módosítása megvitatásában telt el. Ezek rész- letességig mellőzve, közöljük csupán a' végeredvényt, melly köv. módosításban pontosult: 39. §. „Tisztújítás érdemében értekezés végett bármikor 's bárkinél össze- gyűlekezni, az alkotványos szabadság alkotó része.

Ellenben botrányos dorbézolás, megvesztegetés vagy fenyegetés által bárki részére szavazatokat vásárolni, vásároltatni, vagy eladni, egyáltalán tilalmas. Illy becs- telen tett bebizonyodása esetére mind a' megvesztegető, fenyegető vagy segédei, mind a' megvesztegetett, a' legközelebb három év elteltéig minden közzavazási jo- gaiktól fosztassanak meg. Ismétlés esetén ezenkívül az illy megvesztegetést elkövető egy évig terjedhető fog- sággal büntetessék; mind azon kihágásokra nézve pe- dig, mellyek tette következtében elkövetettek, a' bünt. törvénykönyvnek a' felbojtásról és bünszerzésről szóló rendelete szerint fog büntetetténi. Illyesre más által ne- talán lett megbízás semmi mentségül senkinek nem szolgálhat. Az, ki magát megvesztegetetténi engedte, a' kapott ajándékot a' megye házi pénztárába kétszeresen befizetni köteleztetik; ezenkívül félévig terjedhető fog- sággal is büntetendő. Ezen esetekre vádló mindenki le- het: de panaszát egy hónapon tul többé nem teheti. 40. §. Tisztújítások alkalmikor bepanaszolt vesztegeté- sekre, ugy a' tisztválasztásra vonatkozólag, és az alatt elkövetett bűntényekre 's kicsapongásokra nézve per- befogó bíróságul az örszék rendeltetik, melly előtt pa- naszt tehet minden, ki olly tett által megsértetik; 's ez esetben az örszék a' csendtiszték által nyomban vizs- gálatot eszközöl; ha pedig illetén büntett vagy kicsa- pongás a' csendtiszték valamelyikének esik tudtára, azt tündtint az örszéknek bejelenteni, 's az ö r s z é k a' rendzavarót, vagy máskép vétkes, közérvel is maga elibe állítatja, 's a' vád alapossága esetére pörbefoga- tását, sőt alább előszámlált esetekben nyombani letar- tóztatását határozza el. Az örszék ebbeli hatósága csak a' tisztújítás idejére terjed, az előtt és az után ezen eljár- ás a' megyei perbefogó bíróságot illeti; az ítélethozás mindenesetre a' megyei bünt. bíróságokhoz tartozván.

124d. orsz. ülésb. a' főrnél mart. 18án a' fens. el- nök fölolvastatá a' RR. által Pesten építendő országház tárgyábani választ. tagok neveit, melly küldöttséghez ő fens. a' felső tábla résziről köv. tagokat nevezettek: gr. Keglevich János főpohárnok; Trstyánszky Imre tinnini- ai püspök, gr. Széchenyi István 's Majthényi László b. az orsz. szükség-fedezési választmány rendi tagjai mellé: országbíró Majláth György, csan. püspök Lonovics Jó- zsef, nyitrai főispán b. Mednyánszky Alajos, Tihanyi Fe- rencz Temes, gr. K á r o l y i György Békés, gr. Andrásy György Sáros m. főisp. Kiss Pál tenger melléki korm. br. Vay Miklós, gr. Zichy Károly, gr. Apponyi György, gr. Széchenyi István, gr. Bathlyányi Lajos, gr. Barkóczy Já- nos, br. Wenkheim Béla, ifj. gr. Zichy Ferencz és gr. Széchen Antal. Ezután a' városi munkálat körüli tanács- kozások a' 89. §. c) pontjától kezdve, d) pontig értek a' vitatkozások közt, mellyek lényegét jövőre.

124d. orsz. ülésb. a' RRek mart. 18ikán tanács- kozásba vevén a' 41ik §, elnök ö nm. előadá e' szakasz egyes pontjaira czélszerű javaslatit, 's az illető követek is küldöik utasításit; hogy a' választókat a' tisztújító- szék- és színhelyére ne csak „fegyveres“ csoportokban, hanem semmifélekép tömegesen befuvaroztatni, 's ta- nyákra elszállásolni szabad ne legyen, m e r t e z e k e' dorbézolás és kicsapongás nemző-okai, 's ha e z e k e' büntetés nem szabatik: amazok hiában tilalmaztatnak; ennél fogvást a' „fegyveres“ szót a' szerkezetből kiha- gyatni 's a' tanyákra elosztást fenytetni szorgalmazák. Volt azonban számos ellennyilatkozat is, mellyek kö- vetkeztében a' szerkezet-módosítás mellett nyilvános többség alakult; de különböző szerkezetváltoztatási ja- vaslatok létetvén, ezek mellett és e l l e n újra huzamos felszólalás és czáfolgatás keletkezett, míg végre elnök ö nm. javaslatát általányosan elfogadák; történt azonban még utólag is hozzászólás 's módosítási javaslatok; 's mivel elnök ö nm. a' RRket a' többség kifejezett akarat- jára kimondott határozatra figyelmezteté: egy m. követ, a' tanácskozási szabadság ez általi megsértetése mi- att kissé bántalmasan szólalt fel elnök ö nm. eljárása ellen; de nemcsak viszhangra nem talált, sőt a' gyüle- kezet érzelenyilatkozata határozottan e l l e n e fordult. Ezzel a' kellemetlen surlódásnak vége szakadt, épség- ben maradván a' szerkezeti módosítás, mellyhez az u- többi pontokban némely mások is járultak. A' tanács- kozás 47. §ig haladt; ülés végén fölolvastattott a' RRlöl áthozott 's az országház-építés 's közsükségek mimó- doni fődözése ügyében kiküldött orsz. választmány fő- rendi tagjainak névsora.

Pestmegyei közgyűlés. (Vége. Gyűlés másod napján, mart. 20kán megyei közgyám Ruttkay János tb. szeplőtlen hűséggel és buzgóssággal viselt hivatalár- tul most már másod ízben lemondván, helyette Halász Boldizsár tb, egyhangulag választott meg 's fölesket- tetett. Szóba hozott ez alkalommal, miszerint a' tisztí esküformák még 1807ben készülvén, az akkori kor

bélyegét viselik, czélszerű lenne tehát azokat korunk szelleméhez idomítani, mi is kidolgozás végett a' törv.-székek adatott ki. Ezután a' megyei levelezésekre került a' sor, melyek az országgyűlési dolgokkal foglalkozó választmánynál már megfordultak 's most ennek véleménye kalauzoltában terjesztettek elő, mely is mindegyikre nézve elfogadtatott. Közülök elég lesz ezeket kiemelni: 1) Szabolcs megkereső levele a' magyar nyelv 's horvát surlódás ügyében, a' dolog már el levén döntve, tudomásul vétetett; 2) Torontalé a' pest-arad-szebeni vasut nem pártoltatása iránt az orsz. kereskedelmi választmányhoz utasított; 3) Ugyanannak a' bányász hatóság által ejtett sérelmét, ha az követei által országgyűlésen elő fog hozatni, e' megye követei is pártolandják; 4) Verőceé a' flumei vasut dolgában, ugy szinte a' dunabalti vasutársaságé a' középonti vasut iránt a' keres. választmányhoz utasított; 5) Nógrádé, hogy országgyűlésen a' fontosb kérdések csak 40—50 napi időköz után véssenek föl, tudomásul vétetett, a' mennyiben e' megyének kimerítő utasítása van; b) Fehérére, melyben a' katonai számlázóaszt 800—1 millió fton megváltani ajánlja, határozatott, hogy a' követek annak idejében utasítást kérjenek; 7) Trencsényé, hogy országgyűlés alatt a' kir. tábla egy része folyvást bíráskodjék, pártolattik, de csak az országgyűlés rendeztetéséig; 8) Liptóé a' tisztviselői felelősség iránt tudomásul vétetett, mennyiben ez iránt van a' megyének utasítása. Honfúsításért folyamodók nem pártolattak, mert e' megyének az iránt általános utasítása van. A' magyar gazd. egyesület folyamodása orsz. pártoltatás' eseléd-rendszer iránt akkép határozatott pártolattik, miszerint ha a' telekdi el-fogadtatnék, abból, ha pedig nem, máshonnan fűzőtessék a' gazd. egyes. szüksége. Kosics Mihály őrnagy ujon nyert nemeslevele kihirdettetett. Korábbi gyűlésen a' RR. a' statusok pénztárából, ugyszint az adózókéból is a' vakok intézetében alapítványokat rendelvén, olvas-taték a' nm. h. tanács intézvénye, melyben azt az adózók pénztárából tenni megengedi; mire elhatározatott, hogy az intézetnek csupán a' kamatok fizetessenek, a' sz. bírák pedig e' helyeket megyei világtalanokkal betölteni ügye-kezzenek. — Hont azon tudósítása, hogy a' keblebeli adózók folyamodására a' vendégi előfogadotkat helyre-állította, tudomásul vétetett. Mart. 21 kén olvastatott Sturda Mihály moldvai fejdelem folyamodása, melyben előadja, miszerint ő magyar eldődök 's névszerint Thurzó család iva doka, mihez képest benne magyar vér buzogván 's a' magyar haza iránt érdemeket szerezni törekedvén, magyar polg. ohajt lenni, kéri tehát a' RRt, hogy honfúsítását előmoz-dítani sziveskedjenek. A' megye ezt is általános hono-sítási szabálya alá vette, kifejtetvén különösen, misze-riint ha a' folyamodó fejdelem magát Thurzó családtól származtatja le, ugy honfúsításra szüksége nincs, mert a' nélkül is rá szállandnak a' Thurzó család minden jogai; ha azonban mint moldvai fejdelem folyamodik, ugy azt mi nem tehetjük a' nélkül, hogy a' magyar koroná-nak Moldvára követelt jogairól lemondanánk; mi pedig azon ígéretét illeti, hogy hazánk iránt érdemeket sze-rezni ügyekezendik: vegye pártfogása alá a' kormánya alatt tengő csángó magyarokat, kiknek már az isteni tisztelet sem engedtetik meg anyai nyelvükön tartatni. A' P. Hirlap szerkesztőjével a' tudósító e' két utóbbi pontra nézve nem lehet egy értelemben. Mert ha a' mold-vai fejdelem magyarrá tétetik, az által a' magyar korona jogai nem idegenítetnek el, sőt inkább azon tartomány, melynek fejdelme is magyar lenne, szorosabban csatol-tatnék hazánkhoz. Igy vala Erdély is a' fejdelmek alatt. Egyébiránt igen valószínű, hogy a' fejdelem bizonyos czéltől tevő e' folyamodást, hihetőleg jószágokat akar szerezni hazánkban, hol az aldunai tartományok fölött tornyosuló fellegek összeesapása után megtelepülhes-sen. S nem jobb e' inkább illy pénzes főemberre terjesz-teni ki, természetesen törvényes díj mellett, a' honfúsá-got, mint az eddigi szokáskint más idegenekre? Mi pedig azon ohajtást illeti, hogy a' csángó magyarok hű pár-toltatása által szerezzen hazánk iránt érdemeket, való-ban nehéz felfogni, mikép kívánhatni illyest attól, kit magunkhoz legalább nem szivesen fogadunk 's ajánlott magyar érzelmeit egyenesen visszautasítjuk. — Fölvéte-tett ezután az adó dolgában eljár. összeillesztési vá-lasztmány jelentése, melynek nyomán az adótarozások járásokként felszámítottak 's behajtásuk iránt czél-szerű intézkedések tétettek. Előfordult e' közben, hogy a' jobbágy-teleket bíró nemesektől nagyon nehéz az adót behajtani; erre a' követek olly törvény hozatalá-ra bizattak meg, miszerint a' status ne legyen kénytelen magányos ellen pert indítani, hanem azonnal minden per nélkül hajtsa be azt, ezen felül e' törvénynek azon

sanctio adassék, hogy az adószedő fizesse meg az általa be nem hajtott adót, vagy a' község hajtsa be azt a' nemes-től szintugy mint a' nem nemes-től. Szóba hozatott a' falusi jegyzők sorsa is, kik a' megyei igazgatásnak szintén eszközei; elmondattott, hogy a' falusi jegyző bár mikor elmozdittatik, mihelyest valamely kóbor olcsóbb fizetésért ajánlkozik, erre indítványoztatott, hogy azok csak bírói ítélet következtében mozdíthatassanak el 's fizetésük minimuma határozassék meg, a' tárgy egyéb-iránt javaslatadás végett a' sz. bírói karnak adatott ki.

Budapesti napló. Józsefnap sokadalmunknak vége; mi erevényt illeti, az minden tekintetben nagyon középszerű volt, mit a' jövő számunkban közlendő árke-let bővebben tanusítand. E' vásáron eladó volt elég, vevő alig. Több ezer mázsa gyapju kelt el, de a' tavalyihoz képest minden árszökkenés nélkül, ámbár az idej gyapju-ra mázsjánál 5—14 frtig emeltebb áru szerződéses kö-tettek. Marha-'s nyulbőr jól ment, fagygyu és hamuszir ára e' héten valamivel szökkenett, a' gubacs sülyedt áron sem kellett. Minden rendűjuh-'s birkabőr nagy mennyi-ségben vették. Főleg vászon és selyemmel volt e' vásár elárasztva egyéb kéz-ésgyárművek közül, de sok aprósi árus csupán a' kalendáriumból tudta, hogy orsz. vásár van, saját tapasztalásból nem, a' pénz- és így vevő-hi-jány miatt. Ha ez így halad, mitől Isten menten! utóljá-ra nem lesz e' kénytelen csupa esere-kereskedéssé válni a' pesti vásár is, mint, a' moszkák 's chinaiak közt Kiach-tában? De hasztalan, ha pénze nincs a' természetnek, akkor gyár-és kézművesnek 's kereskedőknek sincs, ki-vevén a' pénztőzsérekét, kik főleg most nadályként szí-ják égbekiáltó uzsoráikkal a' természet és tenyésztő vé-rét 's a' szorgalom és föld zsírját 's így az álladalom alap-erejét egészen tönkre silányítják, ha onnan kellő segít-ség 's orvoslás nem jó, honnan azt méltán várjuk. — „Remény“ gőzös már megszüntetve alig kezdett pályázást; mondják, hogy a' vitások tette ne k rajta, miknél fogvást gyorsabban fog tán mér-ezentul jární. — E' napokban egy árukkal terhelt hajó sülyedt el a' hid közelében, mit leginkább kormányosa ügyetlenséginek kell tulajdonítani; az áruk nem voltak biztosítva. — A' becses és szilárd tartalmu vállalatiról ismertes pesti könyvtár és kiadó Hartleben ismét egy derék vállalattal kínálja meg a' magyar olvasó közönsé-gét 's ez a' „Történeti könyvtár“, melynek első füzete e' napokban jelent meg, csinos papiros és díszes nyom-tatással, 's kezdetét foglalja magában egy illy ezimű fö-ltötte érdekes munkának: „Az emberi művelődés törté-nei“ a' legrégebb koroktól a' népvándorlásokig, mit német kútfő után Bajza dolgozott. Lelkesen és teljes tárgyismerettel irt bevezetés nyitja meg a' munkát, 's azt köv. cikkek követik: 1) a' teremtrőli hagyományok, 2) az emberiség külvilághoz legkorábbi viszonyai, 3) az ember különféle fajai, 4) első fokai az embernem fejlődésének. Ezeket követi a' „Hajdankor“ ezimű szakasz mely a' régi népek művelődési állapotát, mindenütt a' társadalmi viszonyokat tartva szem előtt, egymásután kezdi fűteni, 's e' fűzetben már 3 nép története, melyek legrégebbeknek tartatnak: a' khinaiak, hinduk és egypt-usiaké foglaltatik. Ki e' cikkekkel, miket ugy szólván elnyeltünk, elolvassa, meg fog győződni előleg az e-gész munka rendkívüli érdekessége felől. Benne sok új 's meglepőleg való elvonást és nézetet fog találni még a' történetbuvár is. A' borítékon álló tudósítás szerint min-den 4 héten egy illy 7 ives fűzet jelenik meg, melynek ára csak két huszas. A' fölveendő munkák választását 's kidolgozását a' magyar akademia némely tagjai vállalák el; 's annál nagyobb pártoltatást érdemel, mert ha illyes-mi, a' „kellemet a' tanulsággal“ olly nagy mér-tékben egyesíti, részvéthiány miatt talán elmulni, va-lóban nem tudnók, mit kelljen a' mostani izlésről gondol-ni. Szinte most jelent meg a' „Nemzeti könyvtár“ 4d. fű-zete, mely folytatva hozza a' genialis Csokonai munkáit különösen, Dorottya' furcsa hősköteményét, „Lillát“, az „Anakreoni dalokat“, 's a' „Tavaszi“ kezdetét; ennek ára is csak két huszas. — Játékszíni krónika: nemzeti szin-padunkon f. hó 15 kén adaték „Az ezred lyánya“ dalj. 2 felv.; 16 kán „Két pisztoly“ népszimű 3 felv.; 17 dikén bérszűnettel „Szökött katona“ vigj. 3 felv.; 18 kán ná-dorunk ő fens. névnapja ünnepélyre, a' színház külső 's belső fényes kivilágításával, „Két pisztoly“ nép-szimű 3 felv.; 19 kén „Még egy tisztujtás“ vigj. 4 felv.; 20 kán „Hunyady László“ dalj. 4 felv.; 21 é Kolo-sanszky táncmester jutalmaul, „Tisztujtás“ vigj. 4 felv.; mart. 26 kán Egressy Béni javára bérletfolyamban adatni fog: Richelien első párbajai vigj. 2 felv. Bayard után ford. a' jutalmaztatandó. Felvonások után a' Sárközi Ferencz igazgatása alatti pápai zenészkar fog működni a' jutalmazt. iránti sziveségből. Naplónk minden szándékunk ellen olly igen erére kapott az Ungarnak, hogy fel-indultában még a' hófejeret is hamuszínűnek állította, e' fölött ollyasmiről szándéka gyanusítani a' naplóíró-t, mit nehezen bizonyíthatna be. Abbul t. i. hogy ezhármí felekezet egyes egvedel tettet megróva tünteti elő, von-hatni e' józan következtetéssel (egyesekek tettiből) javalást vagy kárhöztaást az egészre? Epen nem, mert minden vallásu vagy nemzeti felekezet vagy testületben van több vagy kevesebb jó is selejtes is. Ki ne tartaná méltónak dicsőretné p. o. magyarorsz. izraelitáink közül a' nem igen rég Pesten elhunyt Koppel Abrahamot; a' zem-plénymegyei Kaestenbaumot jótékonyágikért? 's élő p. izraelitáink közt is a' derék Pollák Márkot és Kanitz M. L. t? kik nemcsak ma j d minden jótékony adakozásban folyvást részesek, hanem e' fölött a' magy. akademia tö-kepenze gyámolításához is örömet 's minden magyar-orosz. hitsorsosainak tükörpéldányul szolgálólag ön-

szántukból járultak! A' valódi érdem-méltatásnak a' nap-ló írja mindenikben, legyen az bár Mózes vagy Krisztus urunk követője, szivesen hódol Ennek függelékeül álljon itt a' szerkesztőséghez intézett köv. nyíllevele a' pesti izraelita orvosnövendékségnek: Tek. szerk. ur! Azon meghalt izraelita orvosnövendék temetése iránt f. é. lapja 21d. számába iktatott felvilágosítás nagyon fájdalmasan érné alulírtakat, ha t. ur igazságszeretetétől nem remél-hetnők, hogy védő feleletünk is egy kis helyet nyerend lapja hasábjában, mi által az elfogulatlan olvasó, bár-milly kedélyvel viseltessék is az izraelita iránt, megítél-hesse: vajjon reánk vagy a' beküldőkre hat e' a' rágalom vissza. — Miután lett dolog, hogy a' pesti k. egyetem-ben meghalt akademiá polgár, bármilly vallásu 's bár legszegényebb sorsu legyen is, illő módon takaríttatik el; nem akartunk szólni azon modorrul, miszerint elhunyt tanulóársunk iránt tartozott igénytelen 's eddigi el nem mulasztott utólsó kötelességünk teljesítését gyanusítani akarják; hanem csak azt kérdezzük a' felvilágosítóktól: mi oknál fogvást akarják elhíttetni, hogy keresztényen tanulóársink a' temetési költségekhöz járulásra általunk felszólíttatva, ebben csak azon feltétel alatt egyeztek legyen meg, ha a' szertartás magyar leend. Mi kereszt-nyén tanulóársinknak kérésleg a' végett is nyujtottuk az aláírási íveket, nehogy megint, mint 2 évvel ezelőtt tört-ént, ennek elmulasztása tőlük joggal rosz néven vétes-sék. Hogy pedig az aláíráshoz valami feltétel kötetett volna, ez rágalom, mely nem annyira minket, mint de-rék keresztényen tanulóársinkat sérti. Ők tiszta collegia-lis barátságból, mely hála istennek nem ismér vallási különbséget járultak hozzá, vagy tán azért is mivel, ha-sználó esetekben misem szoktunk adakozás elől elvonulni. Egyébkint nem is tudjuk: mit értenek ők a' magyar szert-artás alatt? Vajjon azt é, hogy magyar öltönyben kísér-tessék az elhunyt utólsó utjára? hisz ez most nem is le-hetett föltétel, miután már 8 év óta, minden meghalt iz-raelita orvos és sebész nőven lék Pesten máskep nem ta-karíttatott el, akár járultak keresztényen növendékek a' te-metési költségekhez, akár nem. Ha pedig a' feltételezett magyar szertartás alatt a' magyar beszédet értik, melyet tisztelt lelkészünk tartott, még inkább elhomályosítják az igazságot. Mert magyar beszérről aláíráis alkalmakor senki sem tudott valamit 's csak későbbben kéretvén meg általunk arra tiszt. Bach ur, azt föltételesem de nem bizo-nyosan ígérte meg. „Tudják uraim így szóló 's tisztelt ö-rég hozzánk, hogy én jó idő óta szorgalmatosan foglal-kodom a' magyar literatúrával, de vajjon képes leszék é már nyilvánosan szónoklani magyarul, azon fájdalom! kétkednem kell.“ Igy tehát épen nem való: hogy kedves keresztényen tanulóársink csak feltétel alatt irtak alá, mint szinte az is, hogy mi azt feltétel alatt fogadtuk legyen el. 2) Valótlanság, hogy tiszt. Bach ur fizetésért tartott beszédet. A' derék férfit nemcsak temetési díjt (mi izra-elitáknál nem is szokás), nem vett, de fájdalom! most még gyanusító rágalommal illettetik! Hogy pedig a' fel-világosítóknak annyira töprenkednek a' bejött pénz hecsü-letes kezeltetése fölött 's hogy bennünket, mi másszor, illy alkalommal, hol kereszténynek voltak a' pénzszedők, nem történt, a' még nem adott számadásért vádolnak: azt nem csudáljuk, hiszen izraeliták vagyunk 's nekünk kellett volna számot adnunk, bár arra, irántunk bizalommal vi-seltető tanulóársinktól eddig nem szólítottánk fel. A' felvilágosítóknak pedig ajánljuk, hogy nyugasztalásuk-ra menjenek e' lap szerkesztőjéhez, hol megláthatandják az aláírási íveket*), melyek 85 fr. 11 kr. bejött pénz-t 's az illetők által aláírt nyugtatványokat és árjegyzéke-ket, melyek 87 fr. 42 krból álló költségösszeget mutat-nak ki, 's melyekből kitetszik, hogy a' pénzszedő B. S. urnak még első adakozása fölött saját zsebéből 2 fr. 31 krral kelle járulni az összeghez. Azon beestelenítésre 's kohlománra pedig, hogy mi a' megmaradt szövétnékek vagy egyéb valami árából lakomat tartottunk volna! fel-szólítjuk a' felvilágosítókat, nézzék meg először a' fen-említett irományok közt azon (a' G alatt létező) árjegyzé-ket, melyből világos, hogy a' v e t t szövétnékekért a' költséghez számított 14 fr. 30 kr. csak akkor telik ki, mi-után az el nem égett szövétnékek az eladóhoz visszavítet-tek, 's az érettek eső ár levonattak. A' vett koszuza a' vi-rágok 's fátolokkal egy ü t t az egyetemi ház mesternél megnézhető. Most pedig komolyan szólítjuk fel az em-berszerető felvilágosítókat, hogy állításuk szerint a' tö-lünk aláíráskor történt feltételt, mint a' tiszt. Bach urnak a-dott fizetését, ugy szinte az általunk illy kárhözatos mó-don tartott lakomat bizonyítsák be, 's nevezzék meg a' tanu-személyeket és saját nevüket, mint mi alulírtak mi-éinket; különben a' nyájas olvasóra bizzuk, itélje meg: milyen kedélyűek lehetnek ezek a' „Többen“ kik nem pi-rulnak kohlománnyokkal és álarcz alatt a' legszentebb dol-got bemocskolni, egy tisztos öreg lelkésznek tiszta em-ber baráti 's magyar haza és nyelv itánti buzgóságát mert míg B. ur él — mit az ur Isten még sok esztendőig engedjen — más nem teljesítendi lelkségi kötelességét) kétségbe vonni, és mi legfőbb: tanulóársink közt, kik mind e d d i g legszebb barátságos hajlammal vonzódtak egymáshoz, gyanusítási konkolyt hinteni! Őnek pedig t. szerk. ur megígérjük, hogy illy rágalmazások 's ellen-séges gyanusítások — bármennyire képesek is jóra 's hasznosra törekvő kedvűnket elcsüggesztetni, inkább ar-ra buzdítandnak bennünket, hogy illy hecsületsértő rá-galom körmeit minden nap tompábbakká tegyük 'stb. — Pesten télutó 20 kán 1844. a' pesti k. egyetemi izraelita orvosnövendékek neveiben: Deutsch Leopold, Svarcz Lajos, Farkas Sándor, Bernheim Samu, Vodjனர் Jó-zsef ss. kk. —

*) Nálunk vannak eredetiükben letéve minden nyugtatványos-tul bármikor megzemléltetés végett. A' szerk.

Somogy megyei közgyűlés folyó é. február. követink jelentéseik olvasásával nyitvatván meg, ezek során valódi hazafiai örömmel töltte el a' megyei Rket fels. urunk királyunk f. e. jan. 23kán a' magyar nyelv tárgyában kiadott kegy. válaszában azon tartalma, miszerint ezután ő fels. valamint a' fő kormányzások 's bíróságok is ország határin belüli hivatalos eljárásaikban egyedül a' magyar nyelvet használandják, 's ez leszen a' törvényhozás nyelve is. A' megyei Rdek ugyan nyíltan kifejezték, hogy van még, mire nemzeti-ség és nyelv ügyében e' hazában törekedni kell, áthatva mindazáltal ohajtásaik nagyobb részbeni teljesüléséből eredett buzgó örömtől, ez uttal követ urakat csak arra figyelmeztetik, hogy Pozsega, Verőcze és Szerém vgyeket is mint az ország határin belül levőket tekintik, a' hazai nyelv ügyét pedig az 1723: 70 és 1791: 15dik czikkék értelmében csakugyan a' törv. hozás köréhez tartozónak ismervén, a' fölterjesztettek nyománi intézkedést sürgezzék. Az országgyűlési követek igazolását, a' történetű vesztegetésseli választás esetére is a' megye öntörvényhatóságával szoros kapcsolatban lenni tartván, utasításul adatott, hogy az továbbra is, mindazonáltal a' kérelmi jog sérelme nélkül, a' megyei hatóságnak tartassék fen úgy, hogy a' dandó alkalommal törvénykérdés fölött mindenkor eskütszék itéljen. Ugyan a' követi jelentésekkel megküldött mult évi dec. 1ső és 5ki országgyűlési naplók következtében indítványoztatott, hogy követink országgy. alsó táblának elnökének önkebléből leendő választását indítványozzák; mit bár némelyek az elvnek baráti, a' most a' magyar nyelv ügyével így kapcsolatban minthogy az kedvező eredményre jutván, e' megye Rendeit örömmel gerjeszté, azért sem kívántak ez alkalommal vitatkozás tárgyává tenni, mert a' felfogott 's botrányosoknak állított jeleneteket sem lehet egyedül az elnöknek tulajdonítani, 's így egy derék országgyűlési követnek mondása szerint husvéti bárányt keresni nem kívántak, a' történet előadásoknál fogva tehát a' megyei Rdek az alsó táblának, mind az elnököt mind követeket illetőleg, a' rendszeres munkálatul kiszemelve leendő rendezését indítványoztatni adták utasításul. Hontnak a' most érintett jelenetekre vonatkozó felszólítása tudomásul vétetett; Pozsegának czimzetek rövidítése iránti megkeresése, valamint már előbb Győré nem pártoltatott. Országgyűlési munkálatokkal foglalkozó választmányunk javaslatára követinknek olly törvény alkotása adatott utasításul, miszerint a' vadászat mindenkinek csak önbirtokán legyen szabad, kivévén a' közös birtokokat, így hát mindenkinek birtoka vadászattalalom alatt lenne, mi valóban, a' tulajdon, mezei rendőrség 's egyéb okok tekintetéből nagyon kívánatos, miért is annak pártoltatására a' többi megyet is felszólíttatni rendeltetett. —

Spanyolország.

(Alicante a' kormány hatalmában. Bonet elüzetett. Uj összeesküvés terv.) Telegrafi sürgönyök szerint Alicante martz. 10én meghódolt, miután őrség 's polgárság egyesültek 's Bonet parancsnokot szökésre kényszerítették. E' meghódolási példát hihetőleg Cartagena is követni fogja, 's így darab időre, legalább külszinleg, ismét béke uralkodandik Spanyolországban. — Krisztina özvegy királyné visszaérkezett zendülettel kívánták ünnepleni némely madridi rendbontók, 's löporkevereket akartak az utcán elhinteni, hogy a' királyné érkeztekora a' földurranás- okozta zavar közepett, zendülést kezdhesse. E' regényes tervök azonban füstbe ment, 's a' főkolompasok már fogságban ülnek. — A' madridi hatósági választások közelgetnek, 's a' tulzók mindent elkövetnek, hogy többséget eszközölhessenek számukra, mi a' kormányt is rendkívüli erőfejlesztésre buzdítá, mert ha a' tulzók győznek, ugy ezer baj és kellemetlenség üldözendi a' kormányt. — A' filippini szigetekről érkezett hírek szerint Espartero megbukta nagy ingerültséget okozott azon tartományban, a' fő-kormányzó azonban böcsületére fogadja, hogy e' becses birtokrészt bizonyosan hiven fogja Spanyolország számára megörzeni. —

Anglia.

(Vélemény a' spanyol királyné férjválasztásáról. A' fiatal Olaszország mozgalmái.) Miután Anglia, legújabb nyilatkozati következtében, a' spanyol királynő férjválasztását, tisztán nemzeti ügynek határozta tekinteni, don Carlos elsőszülött fia reményi ismét emelkedőben vannak, mert, mint általánosan hiszik, a' spanyol főnemesség kizárólag őt ohajtja spanyol trónra emeltetni, mig don Francisco infans fiát csupán Anglia pártolja. És ez okoskodás igen valószínű, mert Anglia sem idegenkedik már annyira ezen tervtől, mióta meggyőződék, hogy az asturiai hg, don Carlos legidősb fia, szabadelmű elveknél hódol, és Spanyolország korábbi szolgai állapotát épen nem szándékozik megújítani. — Mazzini, a' fiatal Olaszország főnöke, Londont nem hagyá el, 's így igen valószínű, hogy a' mintegy előre bejelentett, olasz forradalom el fog maradni; mi egyébiránt igen természetes, mert a' fiatal Olaszországnak nincs pénze, a' löpor pedig drága. — Angol lapok csoda gyánant említik, hogy a' limogeri francia püspök martz. 7én olly szegénységben halt meg, miszerint saját pénzén még csak el sem leheté őt temettetni. Az angol püspökök ellenben milliókat hagynakaczagó öröksiknek.

Franciaország.

(A' pécsetör válasza a' püspökök föliratára. Az erősítvények elleni kérelmek elmellőztettek.) Martzius Skán a' főpapok föliratára illy választat bocsáta közre a' pécsetör: „A' parisi érsek olly emlékiratot intézett a'

királyhoz, melyet Önökkel tanácskozás következtében irt alá Önökkel együtt. Ez emlékiratban Önök saját elveik szerint vizsgálgatók az oktatás-szabadsági kérdést, 's a' kormány által alapított nyilvános tanítóintézeteket, és az egész tanítói testületet, általánosan gáncsolván, egyszersmind sértő kifejezésekkel éltek a' király egyik minisztere ellen. Bizonyos lap még nyilvánosságra is juttatá ez emlékiratot. Nem kétlem, miszerint ezen utóbbi tény Önök tudta nélkül történt, de azért mégis nyíltan ki kell mondanom, hogy még maga a' király is roszalja az Önök által aláirt emlékiratot, részint mivel ez az illedelmet súlyosan sérti, részint mivel a' 10dik évi Germinal 18kai törvény valódi szellemével merőben ellenkezik. E' törvény világosan tiltja a' püspökök felhatalmazás nélküli tanácskozását, 's e' tilalmat levélbeni tanácskozás által nem játszhatni ki. Reményem, hogy nem fogják Önök többé a' törvényt ekkép megszegni. Martin, pécsetör. — A' parisi erősítvények ellen beadott folyamodásokat napirenddel mellőzte el a' követkamra. —

Oroszország.

Mióta Lengyelországban tudják, mi sors várakozik porosz földön az átszökőkre, azóta minden kedvök elment a' lengyeleknek, az orosz iga alól Poroszországba menekülni. Kárpát mellékirul ros hírek hangzanak, febr. végén ugyanis még folyvást olly tömérédek hó esett ott, hogy az okvetlenül beállandó vízáradásoktól, főleg a' Visztulapusztitástól nyugati Poroszországban méltán tarthatni. De határoknak is jut majd belőle. A' zsidók ellen fordított szigor kétségkívül azértenyhitetett, mivel annak végrehajtása lehetetlennek tapasztaltatott. Különösen örvendeznek a' czári ukáz enyhítésén a' gyárak- 's nagyobb telepekkel bíró zsidók, kik már bizonyosnak tartják, hogy lakhelyeiken örökre meg fognak hagyatni. Nagyon kellemetlen mégis, hogy a' kormány az egyes családokról egyenként kíván értesülni a' tisztviselőség útján, mi a' zsidók erszéneyeit jóformán meg fogja lapítani, mivel az alsóbb tisztviselők dijaikból nem élhetvén el, szolgáltatjokat jó pénzért bárki is igénybe veheti. Mondják azonban, hogy az a' zsidóknak se baj, mivel ők jól tudják az utakat, miken az ajándékul v. megvesztegetésül adott aranyoknak okvetlenül hozzájuk kell ismét visszaszivárogni. — Sz. pétervári hírek szerint az orosz kabinet ugy nyilatkozék, miszerint a' köz politikára nézve mindenben Ausztria elveit kíván csatlakozni; mely nyilatkozat bár a' nap minden főbb kérdésire kiterjed, mégis tulajdonképp Spanyolországra 's Izabella királyné elismertetésére célel. — Miklós czár fels. neje kíséretében a' beálló tavasszal csehországi Teplicz fürdőt 's onnan Bécsset is készűl meglátogatni 's ez alkalommal a' porosz és bajor királyokat is oda menendőknek reménylik.

ÉRTESÍTŐ.

Néhány nap mulva hagyja el a' sajtót 's lesz kapható szokott könyvárusi uton:
A' Jelenkorban megjelent

„A d ó”

és

„Két Garas”

Gr. Széchenyi István.

Kiadják többen.

nagy 8r. finom dupla vel. 19 1/2 ív színes borítékba fűzve. Ara 1 fr. 40 kr. p. 2—6

Gőzhajók-járása: mart. 18tul kezdve **Pestről Pozsony és Bécs** felé indul miudennap regg. 7 órakor egy gőzös, **Zimony és Drenkova** fele martz. 22, 26 és 29dikén; **Mohács és Eszék** felé martz. 27dikén 's így tovább minden szerdán; **Uj-Vidék és Títel** felé mart. 24kén 's így tovább minden vasárnap reg. 6 órakor; visszaindul. Eszék-ről minden pénteken reggel.

A' tiszt. utasok méltóztassanak utazási jegyeket, melyek nagyobb kényelem végett ez évi minden utazásra érvényesek, elindulás-előtti utapon váltani 's podgyászait átvételi nyugtávány mellett a' gőzhajó-hivatalban szintakkor átadni.

Érmelléki borok eladása.

Gróf Zichy Ferencz 's a' t. urnak Diószegi uradalma részéről köztudomásul adatik: hogy folyó 1844dik évi aprilis 24kén és 25kén Debreczen és Nagyvárad közt fek-

vő Diószeg m. városban az uraság pinczejében különféle 's többnyire 1811 1827 és 1834dik évi termésbeli fejtő borok árverés útján eladatni fognak, mely árverésre a' venni szándékozők ezennel meghívattak a' z on figyelmeztetéssel, hogy az eladandó borok mind ma j o r s á g i termésbeliek, és hogy azoknak nagy része **Bakator-bor**; egyébiránt csak hordóknak de időközben is eladandók, a' vevőknek 3 hónapi idő engedtetik a' vett borok elvitelére. Az uradalmi tisztség által. 2—3

Hirdetvény.

Melly szerint a' nn. magyar kir udv. kincstár részéről közhírre tételik: hogy Marmarosban a' szigeti kir. kincstári gazdálkodó tisztséghez tartozó, kisebb kir. haszonvételek 1844. évi november 1ső napjától kezdve, három egymásután következő esztendőre, 1844. év aprilis hó 18dik napján a' szigeti gazdálkodó tisztségnél tartandó nyilvános árverés útján érbe fognak adatni.

- 1) A' szigeti Aranykorona vendégfogadó az 1 és 4. számmal, továbbá
- 2) A' királyi gazdálkodó tisztség curiájában levő 1. 2. 3. 5. 7. és 10 számmal jegyzett vasajtós kőbontók.
- 3) Alsó-Róna helységben az ugynevezett komlósi koresma, tulajdon itálainak mérésivel, ennek bérlésétől az az izraeliták sincsenek kirekesztve, — áll ezen faépület egy szobából, konyhából, kamrából és pinczéből, van hozzá istálló és pálínkaház és 3/4 hold kert.
- 4) Farkasrév helységben kőből épült

vendégfogadó, szabad italméréssel, mely fogadó áll egy vendég- és egy nagyobb ivószobából, koresmáros laks. obájából, kamrából, pinczéből, — van hozzá 12 db marhára való istálló, s z e k é r s z i n é s kert —

5) Sugatag helységben, kőből épült vendégfogadó, tulajdon italméréssel, az Akna-sugatagi mészárszékkel együtt, mellytől az izraeliták sincsenek kirekesztve, van ezen fogadóban 2 szoba. konyha, kamra, pince, van továbbá hozzá 21 darab marhára való istálló, pálínkaház és 3/4 holdból álló kert valamint az aknai mészárszékhez is egy nagy istálló, és lakszoba.

6) Szurdok helységben vendégfogadó, tulajdon italméréssel, mely bérlésben izraeliták is résesülhetnek, van ezen fogadóban egy nagy ivó- egy vendég- és egy koresmárosi szoba, konyha kamra, pince, van hozzá istálló, pálínkaház és felholdnyi kert.

7) Boesköi határ széleni koresmáltatási jog.

8) Fejér-egyházi koresmaház, mely fab. épült 's egy szoba, konyha, és kamrából áll.

A' bérleni szándékozők szükséges bánatpénzzel ellátva, a' fen kített napon és helyen, hol is az árverési és szerződési feltételek megláthatók, ezennel megjeleni hivatalosak. Budán febr. 26kán 1844. 3—3

Haszonbérleti hirdetés.

Zsadányi és Torók-sz.-miklós nm. Almásy Ferencz volt es. kir. aranykulcsos

ur tömegéhez tartozó t. Zemplény megyében keblezett Bodzás-Ujlak városa, — Garany és Kásó helységek és határainak 1/3adrésze f. 1844 évi april Ijén Garanyban regg 9 órakor a' tisztalikon tartandó nyilvános árverésen f. 1844. évi sz. György naptól számított 6 évre együtt, vagy ha a' bérleni akarók ugy kívánják, részenként is haszonbérbe fog adatni; — mely árverésre a' bérleni szándékozők biztosíték pénzzel ellátva ezennel hivatalosak. 2—2

Nehai gr. Eszterházy László volt rozányói püspök ur tömege elleni csödpörben hozott ítéletek végrehajtása, (minthogy mult febr. 17kére kitűzött időhatárt a' hófúvások 's utak járhatlansága gátolák) újabban f. 1844dik évi apr. 10d. napjára Bakony-Szombathely ns Veszprémmegyei helységbe van határozva. Mi is a' megítelt, de még ki nem elégitett követelésekre nézve, a' követelőknek tudtokra adatik. 2—2

Gyorsutazás Bajáról Pestre 's viszont.

F. é. april 1től indul egy koci Pestről Bajára, a' Magyar király czimű vendéglőből, szinte Bajáról Pestre az Oroszlán vendéglőlől minden nap reggel 4 órakor. 'S minden nap Bajáról Pestre 's Pestről viszontag Bajára egy nap alatt megérkezik esti 7 óratájban. Bálint János, Ma-kovics Pál és Lauth Miklós vállalkozók. 2—2

Dunavízjárás: Budán mart. 23dikán 7' 8" 9" a' 0 fölött.